

475.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESSÄLLSKAP

Sägner och *Folktro.*

Seder och *Bråk*
i

Frosta härad.

Uppteckningar (200. S.)
Somnaren 1927

Harald Olsson

Acc. n: 475.
Förtäckning öfver sagesmännen

①	Agnes Andersson	83 år	475 N. Rörum
2	Kristoffer Andreasson	79 år	Stenesåed
3	Olander Andersson	68 år	Vägasked
4	Celia Bergkvist	67 år	N. Rörum
5	Oliva Friman	67 år	N. Rörum
6	Olander Friman	69 år	N. Rörum
7	Kristoffer Laesson	87 år	N. Rörum
8	Alga Martinsson	42 år	Rögers
9	Fredrika Nagstäm	77 år	N. Rörum
10	Hulda Nilsson	45 år	Svenstorp
11	Oliva (Kullalivan) Nilsson	69 år	N. Rörum
12	Sven Nilsson	50 år	Svenstorp
13	Albertina Olsson	61 år	N. Rörum
14	Oscar Olsson	43 år	Hjällaröd
15	Ored Olsson	73 år	N. Rörum
16	Johannes Persson	78 år	N. Rörum
17	Otto Persson	52 år	N. Rörum
18	Anna Svensson	43 år	Trulstorp
19	Gerhard Svärd	49 år	Skudrup
20	Nil. Sandberg	48 år	N. Rörum
②1	Josef Wennerholm	58 år	Holma.

Agnes Andersson (83 år) . N. Råsum

En kväll smet man och jag
och sprunno, när vi hörde hooslag
och ett farligt lånande rita på
gården och ändå upp på trappan.
Vi hade en hund som gick lös
och den skällde och gnydde alldes
fröskäckligt och följde snävande
efter det bullrande väsendet som
sprang ut mellan längorna och
följde bäcken. Men snart vände
det igen och sprang in på gården
och frösvann sedan i bäcken. Vi
hade ingen lös häst den kvällen
och det var ingen annan än bäckens
hästen, det är jag säker på.

Agnes Andersson

A. Rönn

LUNDS UNIVERSITET
FOLKMINNESARKIV

När man slaktat en svin
så skulle man alltid toga vare
fri svinablåsan (min blåsan). Den
blåste man sedan upp och lät
den torka. Sedan såte man den
om en traulampa, så att det blev
liksom en lykta. Dessa blåslampor
voro särskilt bra att ha i ställen
och liknande när man skulle gå ut
och det blåste, för så släcktes
de ej.

Olaude Anderson

Vägsåker

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

När gäslingarna första gången
skulle släppas ut, skulle man släppa
dem genom högra bykebana på
ut på Karlabyggen, så kunde glän-
tan (glöden) ut de var lika stora
som en karl.

De ut inte kråkorna skulle ta
dem skulle man bära dem ut
på baken och ta tre nypor jord
med en mullsyrtabunka (mullvads-
våg) och stö dära på ryggen på
dem.

Bäckhamnen.

Olander Andersson

Vägarhed

I Vägarhed fanns för i världen
en byderstuga, där de bröts lin.
Allt när folket slutat bröta och
det var i regel i stegning, så
började Bäckhamnen bröta. Och
det skramlade och larde hela natten
så högt och när han så slutade
än bröta innan solen gick upp
så grånade han så illa late. Och
än det var sant, det var det, för
då var folk som aldrig brukade
ljuga som också hade hört honom.

Annandag jul.

Olander Anderson Vågsked

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Annandag jul skulle man
ge kreaturen salt och en spicke
sill som man doggrät i tjära, så
blevo de starka och kraftiga.

4765
Odin jant.

Skåne 6

Kristoffer Andreasson Stenestor

Här bodde en gubbe som hade
en ovanligt bra jantehund. Många
kvotnärer hörde gubben kalla
Odin jagade förbi i luften och
många hundarna dröo snopsmer.
Janten brukade ofta gå över en
åkerlycka sträcka intill, och när du
jantehunden var lös och janten
drog förbi ville han följa med.
Men när hunden kom ut på lyck-
an överföro de främmande spök-
hundarna honom och bet honom
så han skrek och gät i himmels höjd.
Gubben hade flera nätter måste
rusa ut och frälsa hunden, annars
hade han blivit ihjäl biten.

Vigt vid en ek.

Kristoffer Andreasson

Stenestad

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

För många år sedan var här en gubbe som aldrig kunde bli gift. Han gick då till en klok gubbe, och denne sade till honom att han var vigd vid en stor ek, som stod närmast hans gård, men fällde han den även kunde han bli löst. Men han skulle själv fälla den och det skulle han göra 3 torsdagsmorgnar i rad och den tredje morgonen skulle trädet vara fallet. Han fick böja rygga på natten efter kl. 12 men måste sluta innan solen gick upp.

Gubben for nu hem och gjorde sig klar att fälla ek. Men första natten när han böjade hade något "skänt" mellan honom och han hann bara rygga lite grand. Nästa torsdagsnatt böjade han igen men då hade någon slagit spik och järn -

673
bräta i eben så han kom bara en
liten stycke den nästen och så. Då han
nu förstod att han ej ensam skulle
kunna få en eben sista nästen
bad han sin bror hjälpa sig. Och
när nästen kom började de bägge två
och högg ut vad de orkade. Men
trädets föll ej förän solen hade
gått nym, och därför blev grubben
aldrig gift heller.

Kristoffer Andreasson

STENSTOFS
FOLKMINNESARKIV

En gubbe låg i sin stua och
passade en ko som skulle kalva och
hans dotter såg där också. Men när
det dröjde gick gubben in i stugan.
Då ropade dottern på honom: far,
kom nu, för nu har kon kalvat och
kalven ligger på golvet. De hjälptes
nu åt att ta kalven och lägga honom
i en skäppeskorg. Men när de skulle
bära in den såde gubben: ta lyktan
tills och se efter om det är en tjurkalv
eller en kockkalv. När dottern tog
färd i bari på kalven för att lyfta
gubben, hoppade han upp och för-
svann i långa skutt när mot bäcken.
Det var Bäckstråsten de haft
i korgen och en riktig kalv.

Kristoffer Andreasson

Stenestrå.

En gammal sode till sin gubbe och
han skulle gå upp på hjällen och hämta
ägg en kväll som det var mörkt. Gubben
som väl visste var sadarna var tog
ingen lyktla med sig men när han
kom ryppande upp på hjällen stod
där en stor vit kator rypp. Gubben började
när kvickt igen och tänkte, ja då kan
jag ju ta ägg i källaren i stället för han
vågade inte gå in och säga vad som hänt.
Nere i källaren hittade han många ägg
och han lade dem på armen, som han
ville brökt instill livet. Men just som
han var kommen upp stod där en kack
och hörde till som om han skulle slå
till gubben och han släppte då i för-
skräckelsen alla äggen och sprang in.
Det var bäckhamnen som kunde vara en
nsatt le.

Celia Bergkvist

A. Rönner

När jag var i Boayra ^{snabe} hade
 och skulle plömma lingon så fick
 jag plötsligt se något stort som
 rörde sig mellan buskarna. Jag
 trodde först att det var en kalv
 eller något sådant men när det
 kom lite längre fram såg jag att
 det var en orin. Och den var kol-
 svart och stor som passat på
 en ko. Jag har aldrig blivit så rädd
 i mitt liv som jag blev den gången
 och jag såg astas mor hemmet
 det första jag hann.

Celia Bergqvist

N. Rönne

I Taftaröd hade en bärning följt
en liten gylte. En natt ett bote efter
vaknade hon och så var gylten
försvunnen. De letade efter den över
allt men den var och blev försvunnen.
De kunde näst inte begripa var
den tagit vägen. Men så till slut
fittade de den allra längst nere
vid fötterna i sängen. Där låg barnet
och sov och var gult som en äst
om munnen. Se det var goavätta
som hade tagit det. Goavätta voro
alltid så gälla med att barn skulle dö
och därför var barnet så gult om munnen.
Det sov och såg så förnämligt ut och att det
var oräddigt blottat och att gylten var propp
när det syntes. Men se goavätta det var
en så skilt snällt folk.

Celia Bengtson

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

A. Rönner

I gamla tider bodde folk - ja, många tro det ännu - att leda häringar brukade hålla sig med en mjölkshare. Mjölksharen drog allt möjligt till köket men särskilt mjölk. Ofta hände det att grannarna varken kunde få mjölk eller smör för att en sådan mjölkshare stäl alltsammans från dem. - Man berättar om personer som stajutit en mjölkshare när de haft silver i lösspijan. Men när de kommit fram och velat ta den, så var haren bara en gammal troska, omvårdad med sockerpann el. dyli.

Celia Rydqvist

N. Rörum

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

För många år sedan var här tre som
gingo omkring och krånade. Det var så
de sålde varor och kram. Det var en gubbe
och en kätting och en präst så stor botten.
De brukade mycket handla med silver-
penningar som de hade i Skjottarna från
i världen. Men plötsligt blevo de borta
och folk trodde att de blivit mördade
och de trodde att det var Johannes
Wästströms farfar som hade gjort det.
Man trodde att de blivit mördade vid Olof
Skingsboms gård ute på vägen mot Föftalund.
och att de sedan grävts ner i en käll vid
sidan om vägen. Och märkvärdigt nog,
kunde folk om nätterna höra hur det
"ga" såj" nere från källan. Det stönade
så fastligt. Jag hörde det själv en kväll och
jag kallade då på min far och hade till

57A
Såsom vad jag trodde det var och han höjde
det också och sade liksom jag att det kunde
inte vara annat än de mödade som stönade
- ja så för en 30 år sedan så skulle Otto
Månsson gräva i källar för att se hur djupt
den var, för han tänkte visst att odla det.

Så hittade han att ben och två silverknappar.
Han kom då upp till oss och visade benet och
knapparna och vi voro då säkra på att det var
efter krämarfolket. - Vi hade nu tänkt att sticka
bunt på Arstas Joel Hjungfelt, som var hemma i
Norra Rönne precis då, men vi begydda vi oss inte
om det någon släppade: stället silverknappar-
na i benet och hängde upp det i en björk,
som växte vid källan. Men när vi en vacker
senare gång därefter så var benet borta.
Och antagligen hade där varit något som
glugit bort med det. Och sedan blev det
tygt med stönandet.

Legendömliga stenar.

Cecilia Bergkvist

N. Rönner

Uppre på Hagsta bjär, en hög
 bergsnalle vid Hagstaad, ligger en par
 stora stenar, som likna en par träskor.
 De kallas Thomas träskor, och man
 tror, att de till hört en jätte, som
 en gång haft sitt liv på en bjär.
 I ena stenen finnes en tecken inbuggat
 som liknar en T.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Oliva Triman

N. Rönner

När Nils Andersson i Stånkul-
storp en gång var ute och börde
och hade sin kvinna med sig som
var i process, så låg där en orm
på vägen som höll på att sluka
en pugga (groda). Nils Andersson
hoppade av vagnen och slog i tyg
ormen, men när sådan kvinna fick
en barn, sonen Carl, så gjorde barnet
samma postrer när det valde, som
ormen gjort för att få i sig grodan.

Oliva Friman

N. Rönn

Elof Nilsson i N. Rönn och
 Slaktarens Otte i Eskövad fingo
 ej de sina mödrar när de stodo
 till och fingo ej heller följa dem
 till graven, emedan de böat dem
 för slaget. Ottas mor i Eskövad
 dog år 1927.

Här modern böat sine barn
 för slaget så kan barnet få det
 igen om det ser modern dö eller
 ser ner i hennes öppna grav.
 Barnet får följa modern till
 kyrkan där de grinda om men ej
 längre.

Oliva Friman

H. Rönner

Om en havande kvinna kom
 att gå förbi någon som stod och
 högg på en tuggspråk och denne
 såg henne i synen, så skulle
 hon skynda sig fort fram och
 säga bort synen, annars fick
 hanet halsår.

 LUNDS UNIVERSITETS
 FOLKMINNESARKIV

Oliva (Linnéa) Nilsson

N. Rönne

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Jag hade fått bölden för några
år sedan och jag försökte att möjligt
för att bota mig men ingenting hjälpte.
Ett sätt som skulle vara bra och som
jag försökte var att jag gick till en
bäck som rann mot norr och som de
burit lik över. Detta gjorde jag i skymning
och sedan solen gått ner och jag gick
absolut ligande. Då lånade jag vatten
mot ströms och gick hem och kokte det
och tvätta de i bölderna med det och
innan solen hade gått upp gick jag
ligande tillbaka med det och hällde
det med ströms. Men det hjälpte inte.
Då reste jag till Svedala gubben
och han botade mig genast med
någon sorts medicin.

475
Skot gula sjukan (Loversjukdom) 19

Oliva Fiman LUNDS UNIVERSITETS N. Rönne
FOLKMINNESARKIV

Om man hade gula sjukan
så skulle man laga snokaskinn
och lägga i stenkakor och äta
detta, så blev man bra.

Oliva Friman

N. Rönne

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Innan barnet var kristnat
skulle man, om det var en flicka
sätta en synål, eller sål el. dy. i
händerna på det och hjälpa det sy
eller klippa; var det en pojke
skulle man låta barnet hålla i en
yxa, hyvel eller annat. Barnet
fick då självklart låta för denna
arbeten.

Oliva Priman

N. Rönne

Folk tro att ormar som bli
 mycket gamla träda lin vid stora
 stentrallar och bo där. Och under
 ärens lopp få de ben och visa
 sig sedan som drakar.

Hot utslag. (udslæt)

Oliva Friman

N. Rönne

LUND UNIVERSITETS
FOLKLÄNDSARKIV

Jag tjänade för många år sedan hos
Teolina i Stänkelstorp. Jag hade då en
särigt utslag på handen och när Teolina
sedan fick en barn, så hade detta utslag
på hela kroppen och Teolina var då säker
på att barnet fåu det därför att hon under
havandeskapet gått och tittat på min såriga
hand. - Teolina ville nu att jag skulle skära mig
i handen och stryka det blod som då kom på
barnets så, så skulle det bli bra. Men det
ville jag inte. - Teolina fick då det råd att
en gammal att hon skulle gå med barnet till
Nils Perssons i N. Rönne, som ju hade en
2 år gammalt barn, som stod likt. Hon
skulle gå ligande dit och ligande därifrån.
När hon var hos liket, skulle hon taga likets
hand och med den stryka över alla barnets så,

1118
ven sedan be liket att det skulle ta
det onda med sig i graven. Denna gjorde
hon, men barnet blev ej borta än dö.
Då sökte hon Sköldsham, en klok
gumma som bodde i Hööv, men vad
denna gjort vid barnet ville hon ej berätta.
Senare sökte hon en Läkare i Ströby
där barnet ej blev borta och denna
ordinerade satta bad och efter kort
tid blev barnet fullt omhändertaget friskt.

Hot ejder. (etter)

Oliva Friman

N. Rönner

Om man prätade i jorden kunde
man lätt få ejder i fingrarna.
De svullnade då upp och ibland blev
där var i dem. Jag hade en gång fått
sådant i fingret, men jag fick då
till Tyrskan, som bodde i fåtög-
huset och hon gapade om fingret
och sedan blev det bra igen.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

475 ^{24 24}
Hot kejsor och utslag (utslätt)

Oliva Friman

N. Rönne

När jag var liten hade jag
fått utslag på armarna och
händerna. Min mor tog då en
lomme duk med sig när hon gick
till kyrkan och den soade hon
på kyrkstygarna. När hon sedan
kom hem band hon den om armar
na och sedan om händerna och
det är levande sanning än så
par dagar efter var det ~~alldeles~~
alldeles borta.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Oliva Friman

N. Rönner

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Om man så lappskåd eller ville
skydda sig mot det skulle man röka
sig. Det gick så till, att man såg sig
nästan naken på en stol, insvept
i en stor filt. Nedanför stolen såtes man
en järn (slekpanna) med glöder. Så
blandade man ihop häv och åla-
nåver (elvanåver), som man tagit på
trä, på marken och på stenar, och
lade dräva på glöderna, så steg röken
upp i fillen och pyrd in hela kroppen.
- Så gjorde man också mot fäber-
sjukdomar och för att man inte
skulle komma "ve' nå'ed".

Den nå'ed, var en sammansättning
av att troltyg, som häjade och som
sine människan ont.

Olander Friman

N. Rönner

När ugglan skrikar så blir
det bäst. (regnväder)

När hornvæn gal, så blir
det kallt.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Qröspriak.

Olander Lillienberg

N. Rönner

Olander Friman

Så går fortare än för en
mann i styga en västern.

Så går fortare än för en hand
att sluka en vädjerlön.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Olander Frimann

A. Rönn

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Karl Jönsson i Trulstorp ville låna en döds skalle av mig, när jag träffade på att gräva en grav på kyrkogården. Han skulle låta en barn som hade skäver dricka ur den för att det skulle bli bra. - Men han fick inte taga någon för mig men om han sedan smög sig dit och letade rätt på någon det vet jag inte.

Olander Friman

N. Rönn

Min pojke Carl hade hjärtfel.
Det var lyfte det där. - En gång kom
här en gubbe, som de kalla Falles son
i Åby. Han sade till oss, att vi skulle
ta smärötter och krusbärsbuskarötter
och koka det och låta honom dricka
av det. Sedan skulle vi bränna de kokta
rötterna och så låta honom dricka
av dem. Men hans mor skulle ge honom
det, annars hjälpte det inte. Följde de
dessa skulle pojken snart bli bra, annars
skulle han dö snart. Dessa brände för
10 år sedan, men fast vi ej följde den
här ordinationen, så lever pojken
ännu fast lite hjärtfel har han
nog ännu.

Skjuta bort väitor.

Olander Friman

N. Rönne

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Den som hade väitor skulle
skära av dem och lägga dem i
bösspipan och sedan skjuta rät
upp i luften. Ville man än någon
annan skulle få dem i stället, så
skulle man bara tänka mycket på
den personen just när man sköt, så
fick den säkert väitorna.

En bål i Nötarys snabe.

Olander Friman

N. Rönn

4 Nötarys snabe^x finns en bål
 efter en busar, som en gång blev
 ihjälslagen här vid en siot träd.
 En träkors var upprest vid bålet,
 som var av sten. De som gingo för-
 bi kastade pinna eller stenar på
 det.

^x snabe = en lät högriset bokskog.

475
En bäl i Jakopa skov.

32

Olander Friman

N. Rouin

I Jakob Nilssons skog: Boorp
ligger en bäl. Där hittades en
gång en gammal kvinna, som
såu död vid ett träd med psalmboken
i handen. Folk trodde allmänt, att
hon blivit styälslagen.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Tiden för barkning.

Olander Friman

N. Roum

När allens lör (alens lör) är
stora som musa öron, då ä' då'
ti' i böja barka.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Techan på den eller stua vid flytningen.

Olauder Friman

N. Rönner

Om hönserna såge sig på väg-
nen när man skulle flytta så
betydde det olycka och mycket
förtrost, men såge de även sig där
fick man till på det nya stället.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Oländer. Friman

N. Rönne

En käring som bodde hos Nils
Andersson i Stånkelstorp brukade
ofta komma och hälsa på hä. När
hon hade sett sig på soffan, så riste
hon alltid till så besymmerligt.
Självt sade hon: jag rister källan!
Det enda som hjälper mot det är
brännvin.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Olander Friman

N. Rönner

Karl Nilsson i Epskov kunde
stanna blod. Det gjorde han en
gång på mig. Han tog en sten
och sade "låt mig blodet droppa
här på stenen" men då slutade det
genast att blöda. Men han sade
till mig att jag fick inte tala om
det för någon.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Skåne

Fjärde

Nov 1873

475

Det Händelse

337

Bloss:

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Per Dirgerman

Kristoffer Larsson

N. Rönne

En mörk kväll när jag skulle
gå från Srenstorp till Landin i
Maglehult och var kommen ungefär
halvvägs såg jag en lyfta som var
över en meter hög som stod vid sidan
om vägen. Det var ett sant där bloss.
Men jag gick tyst förbi det och det
rörde mig inte.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

En gäst

475

338

Kristoffer Larsson

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

N. Rörum

En morgon tidigt när Paul Persson
i Boarp skulle cykla och slå med
plöjlarna mötte han en gäst mitt
på gården. Han sade då: 'å' då me
din tid å häja!' och i det samma fick
han en kuring, så han blev liggan-
de och sedan måste han bli i sängen
flera dagar innan han blev bra.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Lantmätaren som går igen.

Olga Martinsson

Aggeus

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Hos Nils Karlsons i Trulstorp
finns så rum som kallas lant-
mätare rummet, enbart där en
gång bod en lantmätare. Denne
spökar ofta i rummet om väteerna
och många ha nåtettis till och
kört honom; när han springit
över åkrarna med en rasslande
mätarskodja efter sig.

8; väva, spinn a eller tvätta.

475

4040

Olof Martinsson

Ågeryp

Han fick ej väva, spinn a eller
tvätta på lördagskvällen sedan
solen gått ned.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

413
För att ej göken skulle döra en. 41

Olga Martinsson
LUNDS UNIVERSITET
FOLKMINNESARKIV

Om sommaren skulle man laga
en brödsnappa med sig i sängen, så
att man kunde äta den så fort man
vaknade, så kunde inte göken döra
(förvilla) en. Ty hörde man den på
fastande mage, så blev man döad.

Skåne: jorden.

Olga Martinsson

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Ågerup

Om det dånar och liksom ekar
i marken, när man går, så ligger
då en skåne begravd.

Spöken

Olga Martinsson

A. Rönne

J. Turelögns snabe min för
en gammal mit stolpe brukade ofta
spöken häja. En kväll när en
gubbe som ridande däförbi lyfte
de honom av hästen.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Spöcker.

Olga Martinsson

Ågerup

Vid Säte' grind på vägen mot
Ågerup brukade det spöka emedan
en gammal karing som hette "Korka"
här hade blivit mördad. Folk brukade
se en svart hund utan huvud som gick
omkring dörren. En gubbe som varit på
Säte och var lite full skulle visa sig
modig när han kom till grinden och
ropade därför: kom "Korka" så ska
du få vila på min rygg. Men det
skulle han aldrig ha sagt för då kom
något tungt och hängde sig på ryggen
på honom så att han knappt orkade
gå och han blev ej fri från det förrän
han kom fram till A. Rönns lög.

Nyårsnatten.

Olya Mattinson

Ågerup

Man skulle inte gå ut nyårs-
natten för då kunde man riskera
att möta döingarna (de döde)
som denna natt fingo stiga upp
ur sina gravar och gå och se
om sina förmåner.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Spöckeri.

475

7646

Olga Martinsson

Ågerup

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

En kvinna som mördat sitt
barn hade begravt det vid Hörs-
hall, men varje natt hördes barn-
skrik därifrån. Då grävde hon upp
barnen en natt och begravde dem
på kyrkogården och sedan blev
det tyst vid Hörs hall.

Skogs smån 475

947

Olya Mattinson

Agerup

Toch hade ofta set skogs
smån vid "Skadokuset" i
Vägsåsked. Framifrån sedd var
hon en vackert fruntimmer
men bakifrån liknade hon en
kantråg, ty hon var ihålig i
ryggen.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Stoppa pengar på barnet.

Olya Mattingson
Guthard Svärd

Ågerup
Stunderup

Tadorar och gudmodrar
skulle stoppa pengar på barnet
när föräldrarna inte såg det, så
fick barnet tur.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Hot lyfte 475

49

Olga Martington

Agerup

Om ett barn hade lyfte skulle
man taga barnets skjorta eller något
annat klädesplagg och lägga det
i kistan hos en död, så tog den
döde lyftet med sig i graven.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Olga Martinsson

Ågerup

Om man vid midnatt vid äls-
skiftet ställde sig vid frustat för någon
gård och såg in och såg någon sitta
utan dörr, så skulle den dö under årets
lopp.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Bäckhästen.

Olga Mattsson

Ågerup

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

En lördagskväll när solen gått ned
sitt min mormor Elsa Söderberg var
tystnade vid bänken. Plötsligt hörde hon
hvar det skrämmande tje på gäddgården.
Hon trodde då att det var hennes mormor,
som ville skrämma henne och säga:
"Nej du, det löner sig inte, att du försöker
skrämma mig." Men det visade sig inget,
och då förstod hon, att det var Bäck-
hästen, som var arg för att hon tystnade
sedan solen gått ner.

Fredrika Nyström

N. Rönne

Örnan för Långbrys backe
ligger en bål, som lagts där en
gammal karing en gång tillade,
där. Bålet är av sten och mör
det står en stubbe av trä. Dock
som gingo här förbi berättade att det
en sten dit om island bara de
stenar från avlägsna platser dit.
Bålet finnes ännu kvar och stubben
står också kvar. (Fotografierat)

LUNDS UNIVERSITET
FOLKMINNESARKIV

Fredrika Wastström

N. Rön

- Taftaröd, Hjällaröd och Eskaröd
 — N. Rön, Nötarp — Boarp, Nötarp
 — Svenstorp, Skutdarp.

LUNDS UNIVERSITETS
 FOLKMINNESARKIV

Fredrika Wästholm

N. Rönne

Då va' minner då, sa Nils Jönsson
 Hm, då' va' då en lustig hase, sa Per Andersson
 Jo, smatan i den, sa Per Nilsson Talling
 Då' va' då sablarna då, sa Nils Persson
 Då' va' då kjesant då, sa Anders Persson
 Ja se, man må besinga, sa Ola Nilsson
 Hm, hm, sa Jöns Olofsson
 Ja' begriper då altri hån då ska ble, sa Per Persson
 Å, då går väl, sa Anders Jönsson.

 LUNDS UNIVERSITETS
 FOLKMINNESARKIV

Likkiste snickare.

Fredrika Nyström

N. Rosen

Sandberg på Ågerup var
gammal likkiste snickare. Han
gjorde kistor både till de rika och
till fattigbarnen. Men med de senares
kistor var det inte så noga. Där sattes
ej svarvade ben på dem utan endast
någon träklössar.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKLIVSARKIV

Fredrika Maystiöm

H. Rönner

Kvinnor som fått missfall
brukade lägga dessa i små trälådor
och sätta dem under de stora grav-
hällarna som ligga närför det
Lillienbergska gravkorset.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Fredrika Mayström

N. Rönne

När Troen Lundberg var gudmor-
 till Per Nilsson på nr: 4 i N. Rönne
 stöpnade hon "gulingar" på bröstet
 på barnet. Gulingar som peppar-
 pengar värdar 1 kr. - Barnet skulle
 genom denna sedvig bli lärd på
 pengar.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Fredrika Wapstöm

H. Rönne

Man skulle taga en fläsk
svål och grida värtorna med den.
Sedan skulle man gå och gömma
den under en buske som man aldrig
mer kom att gå förbi, så blev man
fri från värtorna.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Fredrika Nyström

A. Rönne

Här följde återvända från prästen
med en barn som blivit kristnat
så skulle gudmodern vid hemkom-
sten knäcka 3 gånger på öfren
och säga: här kommer jag med
en kristen och en med en bådning.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Det nättor.

Fredrika Nyström

H. Rönner

Om jag hade nättor skulle
de gå upp på kyrkogården och
tvätta sig på en gravsten, som där
sitter vägen på. Var det en käll,
skulle han tvätta sig, där en kvinna
låg begraven, men var det en kvinna
skulle hon gå till någons kalls grav-
plats.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Rackarabacken.

Fredrika Mayström

A. Rönne

FOLKMINNESBOK

Backen där Per Karlsons Träsk-fabrik nu ligger kallades för i världen Rackarabacken. Dit brukade de fria hästar och alla gjäldöda djur och låta rackaren föra dem. Rackaren hette Balvig och var från 18 öres församling. Han brukade alltid ha sin häring med sig. - Han brukade också kastra hundar och katter och andra djur. Han fick ej gå längre in än till den första takbjälken. När han kom var äldermannen skyldig att tusa honom. Rackaren kallades också nämmannen.

Fredrika Wajström

N. Rönn

I min barndom brukade de yngre
ofta gå och se döda. — Den döde var
vanligen överklädd med en linneklädnad
som var lagd i så brett veck framtill.
På detta veck voro förtå små svarta ro-
setter. Blommor fanns ej. Linneklädnaden
gick ej runt om liket. I botten på bröstet
låg språnge och över dessa låg så lakan
av linne.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

De första kransarna på N. Röoms kyrkogård.

Frederika Weyström N. Röom

LUND UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

De första kransar, som kommo på
N. Röoms kyrkogård, var när min mor
Carolina Weyström begravdes år 1881.
Dessa kransar voro öfvermossa med
instuckna konstgjorda kallar.

Frunt hade de bara haft en bakkens-
krans på kistlocket, som de antäpnige
bandit, men denna följde alltid med
i graven. - När graven sköttes igen,
vilket begravningsgästerna hjälpte
till med, var det endast en liten jord-
kulle som visade var graven fanns.

Fredrika Nyström

N. Rönne

Bakom smed. Nilssons i N. Rönne
uppe på backen där låg för i världen
en stor sten, som kallades sola
sten. Bakom denna brukade de
alltid ligga för i världen och
skjuta, när bröllopsståsan
for förbi.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Fredrika Mayström

A. Rönne

Karl den XV:s livhäst hade blivit förärrad i ena benet under manövern i Nera Rönne. Olof Lundberg fick hästen och han slaktade den vid bäcken. Det var första gången i Rönne en häst slaktades utan att man anlätade rackaren.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Fredrika Nyström

M. Rörum

I Jöns Olssons skog finnes en
stor ihålig ek, till hvilken folk brukade
draga barn för att få dem
bitade för skåror och andra ä-
kommor. Om de drago barnen
genom ekens eller hur de lurs sig
åt vet jag inte, ty det var i min
barn dom som de brukade gå dit
med barnen.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Fredrika Mayström

N. Rönner

Barn fingo ej gå ut genom
ett fönster. Gjorde de veta så
skulle man se till att de kom på
samma väg in, annars stannade
de i västen.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Fredrika Mayström

N. Rönne

Vid en basalthöjd, som heter
Knösen och ligger så stycke från
byn. Hög Knösakittan till. Hon
beskade förvilda folk som gingo
om förbi nattetid och för att hitta
Nått måste de vända ut och in
på sina klädesplagg. Knösakittan
var ett fruntimmer som liknade
skogsråan.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Det kikkaste.

Frédrika Maystiöm

N. Rönn

För fanns här en ovanligt stor kyrk-
nyckel med stora äggla. Nyckeln var i hålet
och den behådde folk låna och sedan
lita sina själva bönen dricka vatten ur
nyckeln så skulle de bli friska. Min
far som var kantor här hade alltid
hand om nyckeln men han var alltid arg
när han skulle låna ut den till sådant
för han själv trodde aldrig på sådan vis-
skopelse.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Pengar på nyårsdagen.
 Fredrika Nyström

N. Rönne

Vi barn skulle alltid nyårsdagen
 lägga pengar i fars bös, så att han
 hade fått in pengar på det nya året innan
 han gav ut några. Ty hade han ej
 fått in pengar på det nya året innan
 han gav ut pengar, så skulle han få
 försligt många utgifter under året.
 Vi brukade vanligen lägga en 4:a stycke
 = 2 öre eller en 2 stycke.

Hos oss betraktades detta bruk som
 en gammalt trevligt skämt.

LUNDS UNIVERSITETS
 FOLKMINNESARKIV

Skat skåtor ⁴⁷³

771

Hulda Nilsson

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Svenstorp.

Om man ville bli av med
skåtor, så skulle man ta några
stycken och vira in dem i så papper.
Så i så papper skulle man så
lägga i kistan hos en död, så tog
den döde skåtorna med sig i
graven.

Oliva (Lilacivian) Nilsson

N. Rönne

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Det finns 9 olika sorts
skäver, däribland likskäver,
kräcke skäver, fejskäver och
måle skäver.

Likskävern var den värsta av
alla och den var obotlig.

Oliva (Lillalivan) Nilsson N. Rönner

När gläntan (gladan) flyger
högt då blir det vackert väder
men flyger hon lågt blir det
bort.

När arken flyger i norr och
söder blir det korraväder.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Oliva (Lilcalivan) Nilsson. N. Rönne.

En skomakare i Tautåtorps köde
varenda nå, hur Bäckhamnen
skramlade och lude till i en byde
stua vid Tautåtorps skola. Han gjorde
då så på träskor till honom.
Den ena bara bärade han i men
den andra gjorde han lite bättre
vid. Sedan gick han ner och såtte
dem på en gårdens gård vid bäcken.
Dagen efter voro de försvunna, men
på efterkrosten, när de grepade
bäcken hittade de dem på botten
där. - Sedan Bäckhamnen fäde
träskorna höll han tyst om
nätterna.

En havande kvinna.

Oliva (Lilcaliman) Kilborn

M. Rönner

En havande kvinna fick ej kyssa
under en stäta, ej sitta på en
kuggesack, ej sitta på en koffer.
för då fick barnet lyta.

Hade hon suttit på en kuggesack
skulle hon ge barnet en tröst i
prosten.

Hon fick ej gå till någon källa
ej gå förbi där de slaktade
då fick barnet lyta i sista fasen
slaget.

Hon fick ej trösta händerna i det
nålen som hon doppat kvarten i
vid bak. = lyta

Hon fick inte torka bröstkniven
på sig för då fick barnet skåva.

Oliva (Linnæan) Nilsson.

St. Rönne

Om man slår ihjäl en orm
och inte gräver ner den, så blir
det en daggorm. Daggormen
är ett helt ormen. Den är smal
som en sytråd, vit till färgen och huden
det är eldröte. Kroppen har taggiga
leder. Daggormen visade sig ofta
i bäckar, där den syntes som en
vit stinna. Endast folk som för
stod sig på det kunde se den i vattnet.
- När de för i världen träffade
på en daggorm, så spunn de häm
och hämtade baln och lade
runt om ormen och sedan såg de
de sld på det och brände upp
den giftige besten.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKLIVSMUSEUM

100.

Oliva (Livationen) Kibron N. Rönner

Jon Pers August är Trulstorp kom
en kväll och var rätt full. Han var
på väg hem men när han kom till
Trulstorps bäck och skulle över bron,
så stod där en vit häst tvärs över vägen
och hur han än försökte kunde han
inte komma förbi den. Och under tiden
väkte hästen och blev allt större och
större. Till slut blev August arg och
skrek: flyttar du inte på dig, så pissar
jag på dig! Men vid det hanft ändte det
fick han sig en blickning så han ram-
lade och skrapade sig i hela ansik-
tet.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Sven Nilsson

Svenstorp

Hot kikhosta skulle man gå
in i enebäckarna och plucka
knappar från enebäckar. 3 dessa
knappar fämnas en liter gul lera
och slök man en sådan, så gick
kikhostan bort.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Sven Nilsson

Tvenstorp.

Man skulle taga språnor av
skaklarna på den vagn som barnet
åkt till kyrkan i när det blev
kristnat och rykte stubb av hästen.
Dessa skulle man mala fint och sedan
koka det och låta barnet dricka
av detta, så blev det bra.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

475 80
För att flickorna skulle bli duktiga
att väva.

Albertina Olsson

A. Rönne

I Hjälsaröd brukade de lägga
flickbarnen innan de gick krist-
nade på tramporna i vävstolen
och så lät dem hålla i ska'borst
så blevo de duktiga till att väva.

LURDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

En havande kvinna.

Albertina Olsson . N. Rönner

En havande kvinna fick ej
krypa under en städa, néan än
krypa till baka igen för då fick
barnet skäras eller lyta.

Hon fick ej se träskor sitta i
pärssan (sitta i språn), néan de skulle
vara övertäckta, annars fick barnet
en rysligt fullt lyta.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Hon fick ej ströta över en
gressla eller raka inte heller
fick hon gå över det rop som
en ho stod tyndrad med för
då fick barnet lyta.

Albertina Olsson

N. Rönner

En barande kvinna fick
aldrig stå i ljuset en rum för då
fick barnet en särskilt svårt
lyfte. (Slaget)

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Om man kom i en hursving (vint-
vand)

Albertina Olsson

N. Rönn

Nom man i en hursving, så skulle
man göra tre gånger om halst
kastä en kniv in i hursingen. För
där var "ont" i sådana.

LUND'S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Albertina Olsson

A. Rönner

När man kommit vid något, så skulle man röka sig. Man skulle ta en stä trä, och halva från alla fyra hören i sängbrädet och så brukt. Sedan skulle man blanda och lägga på glöder, som man hade i en pannjärn. Pannjärnen skulle man sätta vid sin bröst och så sitta naken med en filt om sig och över pannjärnet så röken riktigt kunde svepa om en.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Albertina Olsson

N. Rönn

Skidsommaraften skulle man
taga några skäktor med sig i en
pappan och gå till korsväg. Man skulle
gå till gärdet dit och till gärdet därifrån.
När man kom till korsvägen skulle
man släppa skäktorna där och
saga: Här kommer jag med bruden
och med brödsmanen och hela
skaran kommer efter. Den som sedan
först kom förbi på vägen, han fick
skäktorna i stället.

LENDIS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Albertina Olsson

A. Rosman

Stångby i Trulstorp hade
kommit på ^{en} kvinna, som naken
och med nedsaget hår bröps genom
en fälakamm, som hon sprängt ut
på fyra stakar. På detta sätt skulle
hon slipa fri lösningsmätorna
men barnet blev en mara eller
en varulv.

LINDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Albertina Olsson

A. Rönner

En havande kvinna fick ej se en
bista som stod på hake för då fick
barnet trasor.

Om en dörr stod på glänt så fick
hon ej tvinga sig igenom den för då
fick barnet lyfte.

Hon fick ej heller se en brö-
karna ligga nym och nersänd
och fick ej skära halsen skivor
i brödet för då fick barnet lyfte.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Första gången man ser att barn har slaget.

Albertina Olsson

A. Rönner

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Första gången man ser slaget
skall man laga alla kläderna av
barnet och bränna upp dem. Sedan
skall man låta det dricka av askan
så blir det bra.

Albertina Olsson

N. Rörum

Per Anderson i N. Rörum hade alltid sådan otur med djuren. De blevo ofta sjuka och många dogo. Han sökte då Slinken i Eslinge. Han sade till honom att han skulle gräva under skammelen till fähuset så skulle han hitta en papper som där stod något skrivet på. Dåna skulle han bränna upp, så skulle han åter få tur med djuren. - Dåna gjorde han och han hittade en papper som han brände upp. När han hade det påelden, small det som en skott.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

I Per Andersons stau var loze hade de hittat en efter djur som grävt ner där.

Den havande kvinnan.

Albertina Olsson

A. Rönn

En havande kvinna får
ej äta hackskor, wiiskor
eller svinarumpar för då får
barnet lyta.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Albertina Olsson

A. Rönn

Vår mårorna fölat brukade
unga kvinnor som voro pådda
för barns röt. Laga vasa på
vommen och sedan kyssa genom
den nakna och med nädaget
hår. Men barnen blevo mårar och
marulvar.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Albertina Olsson

A. Rönner

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

En par gifta folk höll en dag på
att köra in sås. Plötsligt såg mannen
till henne: nu måste jag gå hem en
tag, men kommer där någon svart
hund så får jag för honom med tuggan
men släck honom inte. Ser du sedan
en karl som har gröna trädor på tänd-
arna så säg till honom: ja, är det du
som är varulv. Så gick han hem. Strax
efter kom en svart hund och försökte
bita kvinnan, men hon fridd sig med
tuggan, men hunden fläktade en stort
hål i hennes gröna kjol. Sedan för-
svann han. En stund efter kom man-
nen tillbaka. Kvinnan såg nu att han
hade gröna trädor på tändarna och
hon sade då: ja, är det du som

är varult. Då sids han: Laska
ska du ha, för nu slipper jag att
gå varult längre.

Albertina Olsson

H. Rönn

En käring Kristina som bodde
vid sidan om Mölle-Jensen hade
en gång varit inne och stulit pota-
tis i hans trädgård men dagen efter
fick hon så rypligt ont i sin ben.
Hon gick då in till gulben och bad
honom om hjälp: "Om du låter bli
att gå i mitt prästlamm och ta påsar
så ska du nog blev bra: "Min
ben" sade han och det blev hon
bättre.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Albertina Olsson

N. Rönne

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

För att man frukost kl. 5
så daver kl. 7-8, middag
kl. 12, mellan 4-5 och
kvällsmat kl. 8.

475
För att inte hönen skulle ta
hönsen.

95

Albertina Olsson

N. Rönne

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

För att inte hönen skulle ta
hönsen skulle man lägga en
tegelsten i säuagnen, så kunde
han ej ta dem.

488 96
För att inte gläntan skulle ta
gästlingarna.

Albertina Olsson

A. Ronn

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Vär gästlingarna skulle släp-
pas ut genom dörren förste gången
så skulle man släppa dem genom
en bykebän eller en stor häst-
bän, så skulle gläntan (gladan)
tro att gästlingarna voro lika
stora som en kael eller häst.

Präster som gå' igen.

Albertina Olsson

N. Rönne

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Per Jens Hanna som tjänade hos kyrkostorende Kilgren hade mött prästen Plantius som Samuel, som var död för många år sedan.

När Per Andersson från Sventorp skulle hämta bannorsskan i N. Rönne såg han kyrkostorende Kilgren, som då varit död i flera år. Han kom från kyrkogården och gick in i prästgården.

475 98

Det är för en tillkommande.

Albertina Olsson

N. Rönne

Midssommaraften skulle man
binda en krans av 9 sorters blom-
mar och lägga den om halsen på
sig när man hade sig en diönde
man om den man skulle gifta sig
med.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Albertina Olsson

N. Rönner

När Ola Anderson hade varit i Simrishamn och kom körande förbi Gjöbo och hade hunnit till "Gjöbo ora" hann han upp två karlar som höll med sina skjutor på vägen och sjöng psalmer. Ty det brukade spöka i skogen han brukade se munnar som blott voro besträngel och från rickas inne lågor stego ut. - Ola Anderson höll nu sakna till och hjälpte de andra människorna att sjunga till det blev just igen. Då körde de alla till vidare.

LUNDS UNIVERSITET
FOLKMINNESARKIV

Albertina Olsson

N. Rönne

Vid byabron i N. Rönne hade
många sett en färd fulla omkring,
i vilken något levande följde sig.
Den visade sig blott i skymningen
eller när det var mörkt.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Albertina Olsson

A. Rönne

När någon hade skåver kunde
det betas, om barnet drack ur
någons hand, som varit med i
krig.

Mor körde med mig till
en gubbe som hette Bonet och
lät mig dricka ur hans hand.
Bonet hade varit med i
krig.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Förlossnings smärtorna på mannen.

Albertina Olsson

A. Rosén

En kvinna från Starhult hade
såu förlossnings smärtorna på män-
nen, när han hörde till Lund mei-
lingon. En annan gång hade hon
såu dem på en dörr. När det spaka-
de och knakade och till slut gick
dörren mitt itu.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Närvarande vid föreläsning.

Albertina Olsson

A. Rosén

Vid föreläsning fångas alla
fruntimmer vara närvarande
likaså mannen.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Sagelmuan.

Martina Olsson

H. Rönne

Sagelmuan betydde tven. Var
det någon som skulle processa
och komma till tings och som var
förd med sagelmuan så skulle han
ha den med sig så vann han
processen.

Sagelmuan skulle följa med
den döde i kistan, jämte ett
psalmbokblad.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

En psalmbok på kistan.

Albertina Olsson

A. Rönner

En psalmbok skulle ligga
på kistan så länge livet står
hemma.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Låna vänen på gravstenarna.

Albertina Olsson

A. Rönne

Hans Nilsen i Sandåsen var sjuk. Hans kvinna gick då till Melby kyrkogård för att låna vänen på gravstenarna. Det var i kyrkningen sedan solen gått ner. Hon frågade högt om hon fick låna vänen för att bota Hans Nilsen med, men en präst svarade: det finns ingen bot.

LURDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Albertina Olsson

A. Rönn

En havande kvinna fick
sjä gå genom kyrkportarna eller
kyrke dörrarna när det ringde
någon att ta sig med handen
över huvudet. Annars fick bänke
lyte.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINDSARKIV

En havande kvinna.

Albertina Olsson

A. Rönn

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

En havande kvinna fick
sj torka färdiga på kyrkogår-
den för vi fick bärre lyfte
eller prävar.

Albertina Olsson N. Rönner
LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Klaka - Anna i Småland, berättar
de gamle, att hon fick sin förmåga
att bota folk och se, vad andra ej
kunna se genom att hon en gång
doppade sin finger i en gryta, där
hennes mor kokade den vita ormen.
Hennes mor hade förbjudit henne
att prova vid grytan och sagt till
henne att hon blev olycklig om hon
doppade fingret i vännet. Men det
gjorde hon och från den dagen såg
hon och riktade mer än någon annan
människa.

När slättafolket frälste en som var
vigd vid en buske.

Albertina Olsson

A. Rönne

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

En gång när slättafolket (slätten
fuket) hölls sate uppe i Ekshed. Där
de hölls på att stå hö, sätte de sig vid
en buske för att vila och äta lite. Där
var där en som kom att titta så skilt
någon på busken och utropade: se borta
här ä någon vigd vid den här busken,
men den ska vi att frälsta. - På gränsarna
voro in skurna tecken som liknade s.

En av slättakarlarna gick då hem
efter skeavåren och hände det på
busken. Skeavåren köpte man på apo-
tek och det dödade träden efter kort
tid.

475
Långfredagen.

Albertina Olsson

110
Frosta
N. Rönner

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Långfredagen fick man ej
gåra spetsar eller någon som helst
slags brödyr.

Albertina Olsson

M. Rönne

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Vid Nygrup i Munkaups socken
 ligger 7 bål (bål). Om dem berättas
 att en gång möttes två brud-
 stassar. Den ena kom från Hallands
 kyrka och den andra från Munkaups.
 När de möttes påhände de i stund med
 varandra. I den ena stassen blev
 bruden styrtad, i den andra blodgum-
 men. Dessutom dödade fem de bröllops-
 följerna. — Bålen är av sten och enligt
 gammal god sed skulle var och en
 som gick där förbi bära en sten dit.

En som gick igen

Albertina Olsson

N. Roum

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Skulle Johanna berättade
när hon levde, att hon ofta
såg lantmätaren Öström, som
för många år sedan dött i Trelleborg
springa över åkrarna i Augustamå
med en kedja efter sig. Hon trodde
att han i livstiden mått fel och
nu fick gå igen och mäta för att
sona sina synder.

Oliva Olsson

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

N. Rönne

När jag var 6 år hade jag fått ont i knäet. Min mor tog då klädet som jag hade haft om knäet och reste till Grönberg i Kottolma, som var kloker. Han blandade i hop 2 slags smörja, som jag skulle stryka på och det hjälpte också.

Albertina Olsson

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

När Nils Anders Bengtson och Nils
Troos Anders gingo hem en kväll
sedan de slutat att hugga råg, hörde
de bägge två hur Bäckamannen
gick efter dem och högg råg att
vad han orkade. De skyndade sig hem
att vad de kunde och åhtade sig för
att vända sig om. Men när de kommit
hem gjorde Anders så par
rörliga träskor till Bäckamannen
och dem kastade han i bäcken och
sedan fingo de fred för honom.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Albertina Olsson

N. Rönne

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

På en ställe hade de en ko
som skulle kalva. När kalven var
född lade de den i en korg och
skulle bära den bort i kätten. De
vars två som hjälptes åt, gubben på
stället och en pigga. Innan de släppte
in kalven sade gubben: se efter
om det är en kvickkalv eller en turs-
kalv. Han jurte som han lyfte lyktan
och piggan böjde sig ner för att se
hoppade kalven ur korgen och
skrek: ha, ha, piggan kände
mina massor! och så försökte
han ut genom dörren. Det var bäcka-
hästen som lurat dem.

Albertina Olsson

A. Rönne

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMUNESARKIV

En gammal som kallades "schar-
ka", hon hette Elva Persson, hade
 varit hos Hans Andersson och skämtat.
 Då hon skulle gå hem, sade en av
 manna till henne: är du inte rädd
 att du kan möta Knösakittan? Men
 hon svarade: jag är inte rädd för någon
 knösakitta. Men när hon gick hem
 hade hon sett att stora bloss och på
 kvällen blev hon sjuk och fick ett
 stort utslag på munnen.

När en kvinna får en barn.

Albertina Olsson N. Rönner
LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

En kvinna som får en barn
skulle alltid ha stål på sig och
fisk ej gå till någon bäck efter
vattnen förrän hon var tvättad.
Hon skulle också ha dyvelstick
på sig.

De dödes julotta.

Albertina Olsson

N. Rönne
LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

En gammal gramma från Skudde-
rup hade gått till julotta i N.
Rönnes kyrka. Men hon hade kom-
mit sent för snart, så kyrkan var
full av de döe, som sitta i bänkar-
na. Gramman hade gått fram och satt
sig i en stol, innan hon märkte, hur
det var fatt, och det blev hon fört
varse, när en av de döe sade till
henne: Hade jag inte varit din gud-
mor, så hade du nu blivit itjäl-
riven. Men gått baklänges nu,
och lämna din blut! - Sedan gjorde
gramman och hon så lyckligt ifrån
de döe.

Albertina Olsson

N. Rönne

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Torsten Nilsson i Trulstorp
hade vid sin första närvarande gång
smusslat undan oblaten och sedan
stängat den i böckspåsen. Vår för
sköt han oväntat bra och träffa
de vinbrädet på nästan hur långa
hän som helst.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

För att hästarna skulle bli starka.

Albertina Olsson

N. Rönn

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

En gubbe hade vid ^{en} naturvards-
gång ~~en~~ gömt undan sin oblat och den
tog han med sig hem och gav hästar-
na för att de skulle bli särskilt
starka. Efter ett par år dog gubben,
men om nättarna dyker ofta en skep-
nad stå i spjellarna och paka i
halmen på hästarna. Det var den
döde som ej kunde få ro i graven
för att han gav hästarna en oblat
och som nu till straff där för att träng-
en att gå igen om när efter nätt måste
stå och söka efter oblaten i halmen
på hästarna.

475
Lappiskad.

Albertina Olsson

121

N. Rönn

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Samla Dahlkvist hade alltid
dyvelstreck på sig för att skydda
sig mot lappskatt. Han trodde
liksom många andra gamla att
lapparna kunde "skjuta ut på folk"
ända upp från Lappland.

För att få många kvigkalvar.

Albertina Olsson

N. Rörum

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

På Ekst i N. Rörum hade de länge haft tur och bura fått kändis, tjurkalvar, hingsteför, gästgärdar och tjuvbyaktningar. - Men på en gång hade där varit en gummor och hälsat på och för henne hade de berättat om denna här. Hon hade då sagt till sin fru på stället Annie Nilsson, att hon skulle räfsa in de sista stjärna efter var skörd. Sedan det sista lasset förut kört hem, så skulle de bura få kvigkalvar. Och sedan hon fört det rådet så hade de haft tur på gården och fått många kändis.

När en ko mjölkades första gången
sedan hon kalvat.

Mertina Olsson

A. Rörum

När en ko hade kalvat och
man skulle mjölka henne första gång-
en, skulle man lägga en grästena
och en kniv i bytan och detta
skulle ligga kvar i bytan tills
man tömt av mjölken.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

En gubbe, Kristoffer Fredriksson kunde aldrig bli gift, men mycket han än fräste och sag sig ut för fruntimren i byn. Han trodde då, att han hade blivit vigd vid en buske eller en träd och för att få det nyssalaget för han till Klooga-bua i Småland. Han visade honom då i en kitchel vägen, den som hade vigd honom vid busken och hon visade honom och vid vilken buske han var vigd och lade till honom, att den busken skulle han bygga bort, så kunde han bli gift. Så sade han till honom: skynda sig och gå dit och dit, för där väntar din fru och lastar timmer, så kan du gå och med honom. Och det gjorde han och så gick han och ända till Brönneåstad. - När han kom hem högg han busken och den kunde ha bli gift.

Oscar Olsson

Hjälsås

LUNDS UNIVERSITETS
 FOLKMINNESARKIV

Från Cecilia Nilssons hus i Hjälsås
 går en liten stig, som fortsätter tvärs
 över vägen ner till en källa. Den källan
 har alltid haft så god vatten och
 den frös aldrig vintertid. - Alltid när
 folk gingo från kyrkan så gingo de
 ner till källan och drucko. Vid källan
 låg alltid en gammal träsked. I bland
 gingo folk ändå från byn för att dricka
 i källan. Sedan de druckit brukade de
 gå upp och sätta sig att vila vid en stor
 bänk. - De gamle kallade denna källa
 för en offerkälla, men ingen vet berättas
 om pengar som betes där. Men ännu i
 senare år var det sed, särskilt efter väd-
 rardsgång att gå till källan och dricka.

Ored Olsson

N. Rönner

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

De gamle brukade boga
barn, som hade skaver och
draga dem genom en själ-
vken gren ogha. De var dock
inte lätta att hitta en sådan
gren, ty de voro mycket sällsyn-
ta.

Ored Olsson

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

A. Rönner
Första b. 1.
S. 11.

Möte-jensens bror i Sandåkra
var spelman och kunde spela
älvaspel. Men när han spelade
det kunde han ej stå och följt
ej höra upp att dansa förän någon
skar av strängarna med en kniv.

Uppf. Harald Olsson
år 1937

Odins jäkt.

475

475

12128

Ored Olsson

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Skine

A. Rönn

När man om höstnätterna
hörde det vinda uppe i luften, så
var det Odin, som jagade skog-
snuror. Han sköt dem och till hjälp
hade han två lika stora svarta
hundar, som drev dem.

Johannes Persson

LUNDS UNIVERSITETS
 FOLKMINNESARKIV

N. Rönn

Var gång Sissela Persson, min
 syster, skulle ta på sig en ny sakk,
 så sprutade hon tre gånger genom
 den för att inget "ont" skulle komma
 vid henne.

bvr

Johannes Persson

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

A. Rönem

I Ågarup fanns en fatabru i
vilken förvarades tennkoppar, kols-
sten och annat. Fatabruen låg nere
i trädgården och många som hade
gått där förbi om natten, hade hört
hur spöken häjade där och slamsade
bland kopparna.

1440 teknisk
fatabru
Rönem
år 1927

Under barnkristningarna.

Johannes Persson

N. Rönne

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Under barnkristningarna skulle
modern ligga till sängs. ~~och~~

Johannes Persson

H. Rönn

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Sissela Persson hade en kväll i
skymningen sett en drake som kom
flygande. Det ljus och flög qvistor
runt om den och man kunde följa
den ända tills den slog ned på Ågerups
islint.

Stort sjukdom.

Johannes Persson

A. Rönn

Om en barn hade skövel
eller andra sjukdomar var det van-
ligt, att man bar det till en lek
och lät det röra vid barnet. Sedan
bar man att den döde skulle ta
sjukdomen med sig i graven. Annars
skulle man gå tiggande dit van tiggande
där ifrån.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Ta kasan.

475

134

Johannes Persson

N. Rönner

När de "gingo till koja" på
Ågerup för i världen brukade
de alltid säga: så den som kom
först han kunde ta kasan, de andra
fingo hålla till godo med råven.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Bäckahästen.

Johannes Persson

N. Roum

När min far var körande
i Hölje i Blekinge låg han
över nättan i en väderkvam med
4 ringar. Men han kunde inte sova
en blund för hela nättan så
Bäckahästen på ringarna och
karmade och knabade.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

När den onde ködde Lövenskölders skjut.

Johannes Persson.
~~Albertina Olsson~~

N. Rönn

LÖNDS UNIVERSITETS
 FOLKMINNESARKIV

Prosten Plantin i Norra Rönne hade
 alltid mycket umgänge med Löven-
 sköld på Snällers. En kväll i skymning-
 en när Lövensköld skulle köra hem, sätta
 hästarna igång innan Lövensköld hade
 hunnit ut. Men när skjutten ködde genom
 byn hälsade gubbarna på en som de tyckte
 stå i den täckta vagnen. — När Löven-
 sköld kom ut och skulle titta i vagnen var
 den borta. Han gav då drängarna order
 att rida efter och hämta den. De kommo
 upp skjutten i Vågasked väng. Där hästar-
 na och vagnen hade kört ut i en stor
 hål (vattenfylld grop). De måste nu skära
 av selarna för att få upp hästarna
 och när de höllo på med det visade
 sig den onde uppe på en backe där
 han stod och grinade så de skada i
 backarna.

Knösakittan.

Johannes Persson

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

A. Rönner

När Elma Persson hade varit
 hos Hans Anderssons i skogen (skog-
 en) och skäktat lin, så sade en av
 Karlarna till henne: ä du inte rädd
 att du råkar ut för Knösakittan.
 Men hon svarade: om så hårt reses
 på huvudet, så är jag inte rädd ändå.
 - När hon gick hem och var kommen en
 minut för Knösen blossade där upp.
 ett stort bloss och träffade henne
 på kinden (kinden). Hon sade då: får
 jag lika mycket på den andra sidan
 så går jag rät. När hon kom hem
 blev hon sjuk och fick utslag på
 munnen.

Johannes Persson

N. Rönn

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Vid Per Olssons bro skulle
en mälledång i hymningens
kör öfver med ett stort laes malen
såd. men just som han kom på
bron var bäckstråten framme
och vätte hela laaset ner i
bächen.

Johannes Persson

N. Rönner

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Uppre: Lillimbrups skog låg en
skatt mergrävd. Mörke Johan och
en tic skulle en natt gå dit och gräva
fram den. De hade varit hos en klock
och denne hade sagt tic dem, att de
skulle gå dit kl. 12 på natten och så
skjuta en visst antal skott innan hanar
na böjade gata. Men då skulle de lägga
bössar och böja gräva och det skulle gå
fort, så att de hann med det innan solen
hade gått upp. - De gjorde så, som han
saft och när den förste typpen goll, högg
de sina spadar och böjade gräva. De hade
ej grävt länge förrän de stötte på en
kista med lock. Då de fingo upp locket
såg de en höva som låg över en massa
gulöppingar. En av dem tog sin fam i

honan och försökte lyfta upp henne
men hon flaxade och sprätte med
benen, så den som höll henne blev
alldeles svartblå om handen och
hur han än försökte kunde han ej
få upp henne. Och när han fick se
hur blåsvart hans hand blivit, blev
han rädd och ville ej försöka mer
och då vågade ej den andre heller,
utan de gingo hem och kommes över-
ens om att försöka en annan gång
i framtid. Men den som blivit blå-
svart om handen, dog några dagar
efter och sedan dess har ingen
vågat försöka gräva upp skatten, så
den ligger där ännu.

Varför aspelöven darrar.

Otto Persson

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

N. Rönne

Att aspelöven alltid darrar
beror på att Kristi kors gjordes
av en aspträäd. Sedan den dagen
darrar den skälva löven alltid.

Not man.

191

14

Otto Passon

N. Rönn

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

För skulle man bygga kors
över dörrarna; för att fri sig för
man.

Talesätt.

475

172
142

Otto Persson LUNDS UNIVERSITETS A. Rönne
FOLKMINNESARKIV

Man skall inte sjunga på
fastande mage ty då kommer
man i ~~h~~ökaröven innan kvällen.
|höka-|

Kämma Lickhusan.

475

143
143

Otto Persson

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

A. Rönner

Om en slättare har sig på
liceggen när han värdade liem
så grunade också de andra och frågade
hur käms det, att kämma Lickhusan
(Lickhusan)

Otto Persson

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

N. Rönner

När vi voro små brukade vi
ofta pinka fyr. - När man hade
måga småmynt av koppar lade vi
oss måga stycken på gräset. Var
barn en hade en liten käpp och var
och en skulle nu försöka att vända
mynten så att klaven kom upp, om
man lagt dem med kronan uppåt.
Den förste som slog hade stödt sett sik-
ter, ty då lågo alla mynten på rad.
Da han med käppslaget kunde vän-
da blev hans. Var och en skulle vid
lebens böjan sätta en mynt.

För att räven ej skulle ta fäsen.

Otto Persson

A. Roim

UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Min far Per Andersson brukade
göra små prälar, i vilka han
lade krut och lödqvaststrick
och sedan hängde om halsen på
fäsen för att inte räven skulle ta
dem. Vi barn blevo alltid så glada
när far band påsarna på fäsen
för då visste vi att de blevo i
bävar allihop.

Otte Persson

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

N. Rönne

Nils Kjerstingsson och Hjalte
voro ute och jagade en böndag.
Bäst som de gingo på vägen fingo de
se en riktigt rätligt troll som sat
vid sidan om vägen. "Ser du en sån
bessymmerlig figur där sittande, frågade
Hjalte sin kamrat men denne visade
bara: "tytt, tytt - bara gale!" - När de
kommit förbi trollen kommo de i höj
än det var böndag och då förstod
de än det var därför som trollen visat
sig för att de inte skulle jaga en sådan
dag. De gingo därför genast hem.

Meätansfulen ⁴⁷⁵

147

Otto Persson

N. Rönner

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Nä gläntan (gladan) barm,
och hon brukade komma i mars
eller först i april då sade alltid
de gamle: nu är meätansfulen
kommen, så nu är det tid att
böja äta meätan.

475
När kon skulle ut första gången efter
kalningen.

148

Otto Persson

N. P. Örn

LUNDS UNIVERSITET;
FOLKMINNESARKIV

När en ko, som kalvat, första
gången efter kalningen skulle
ledas ut, så skulle man lägga
stål och en gräst på skammeln
för att inget tvöltyg skulle få
märk med henne.

Otto Persson

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

A. Rönne

Alfred skröddare kunde svart-
konst boken och han kunde stamma
blod på folk. Han stannade blodet
på en som hette Sofia, när hon var
här. Han gick ut och lyste och
när han så kom in igen, så hade
bloden stannat.

Stanna hästar

Otto Persson

N. Roum

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Alfred skräddare, kan ha
 egentligen Alfred Nilsson och bodde
 i Hjälsaröd. Han kunde stanna
 hästar. Han gick bara ut på gården
 och sade: nu kan ni inte köra häst-
 från förän jag vill. Och hur de
 än priskade hästarna, så bara
 reste de sig på bakbenen, men de
 gick inte av gården. Länsmän var
 en gång uppe hos honom och skulle
 hämta honom, men när de såg gubben
 myr i vagnen ville inte hästarna gå
 förän de släppt gubben igen. Och så
 fick de köra tillbaka med oföräddat
 ärende.

Anna Svensson

Truttorp.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Ingå Nilsson (85 år) boende i Sösdala
tog en skjorta som tillhörde en sjuk
pojke, Hugo Persson (nu ungef. 43 år) och
lade den i kistan hos hov Lars Måns.
Skjortan följde med i graven och
pojken blev fullkomligt frisk igen.
Han led fört av svår skärr.

= as 475 = 152
Se solen dansa påskadagsmorgon

475

152

Gerhard Sörns

Skudderup

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Påskadagsmorgon skulle man
gå ut tidigt på morgonen och
se på solen genom så säll, så fick
man se den dansa runt.

Skåne

Hd Frosta

En Div. 502

4/2/20 1927

Lars Olsson

Dec. Div. 502

Gerhard Svärd

Skuddens

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

En bål fanns för när det gamla
Hägerstaka huset nu ligger. Där hade
en man en gång blivit dödad av olov-
svin. Bålet var av sten och pinnar och
var och en som gick förbi, slängde en
sten eller pinne dit.

En bål låg vid Syrkult vid en gam-
mallt äppeltääd som stod vid vägen.
Där hade en man blivit strypt.

En tredje bål ligger vid Syrk-
kults sjön på Skinninge sidan. Den bål
är över en som en gång gick ner sig
på sjön.

Gerhard Svärd

Skudderup

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Det skulle vara begravning efter en gammal gramma i Skudderup. Det var på vintern och det var nyfallen snö på marken. Min mor Sissela och jag skulle till gravens tidigt på morgonen, ty tåget fick sätta i gång innan det var ljus för att komma fram i tid till Färingtofte kyrka. När jag gick och stödde gravriset kom där en ljus vandrare från lite gårdan, men ingen bar det mer än det gick gjär och kom aldeles förbi mig. Jag blev rädd och gick bort till mor och frågade om hon hade sett det, men hon sade nej, fast det tydligt syntes på henne att hon också såg det, fast hon inte vågade säga det. Ty det var farligt att berätta det samma dag, man såg något.

Gerhard Svärd

Skuddeven

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

När barn hade skåven skulle
man låta dem dricka vatten ur
en genåspipa, som någon skjutit
sig med eller ur en döds skalle.

Richard Ljung

475

Skuddeup.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Om Adolf Nilsson på Ekst
som var en ovanligt skicklig
skytte och lyckosam jägare berättar
man, att när han första gången
gick till närvardan, gjorde han
oblaten och släpade den sedan,
busspipan och sköt med den. Detta
var orsaken till att han sköt så
säkert och hade sådan jaktlycka.

157
När kalven skulle ha mjölk första gången

Gerhard Svärd 475. Skuddesrup.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Första gången kalven skulle
ha mjölk skulle man ge honom
med en hornstekt och sedan
slå honom på nosen med skeden
tre gånger och säga: bättre ska
du dricka nästa gång.

158
När trollen stulso smöret i käman.

Gerhard Svard

475

Skudöarna.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

När man skulle karna smör och
någon hade trollat, så att det
inte ville bli smör, så skulle man
lägga silver i käman eller osten
skulle man glödga en järn i spisen
och sticka ner i käman och
bränna trollat.

Erikard Svärd

Spuddeup.

LUNDS UNIVERSITETS

FOLKMINNESARKIV

När de plöskade p. åtatis
finns brukade de alltid säga
att den som kom försten, den
fick ta näven, de andra fingo
näven.

160 160
För att säta olycka på slätskarlen.

Georg Fredrik 475 Skuddeby.

LUNDS UNIVERSITETS

FÖR MINNESARKIV

Om slätskarlen (slätskarlen)
ej högg, rent utan lämnade långa
strå näsornas på fältet, så kunde
fruntimmerna slå dem och det
betydde stor olycka för släts-
karlen.

Gerhard Svärd

Skutumpah

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Daggormen var flere meter
lång, och när den visade sig så
kunde man få se den på sam-
ma ställe i 14 dar. Den hade
en stort brunt huvud, och bestod
av en vändlig massa små kuglar. De
gamla sade att den var rysligt
giftig och att det var visst födelse
att trampa på den.

Gerhard Swärd

Skuddrup.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Hjälormen brukade ofta
rulla efter vagnarna. Stäm-
bat sig i stjärten och blev så
liksom en hjul. Körde man fort
rullade ormen sig fort men körde
man sakta, så kunde ormen rulla
lika sakta.

Gerhard Svärd

Stensdamm.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Vesslan var en mycket giftigt djur, både alltid de gamle. - Hade man dödat en sådant djur så skulle man flå det. Men det gick ej att dra av skinnet med händerna, utan man skulle kränga det av med hjälp av hovelänger och sedan "trä" det på en träpinne och låta det torka, så att man hade det till reds om kreaturen blevo bitna. Då hjälpte det alltid om man lade vissleskinnet över såret.

Skåne

Thorså

På Pors

1781/1782

Harald Olsson
var av 18 personer

Snogaskinn. 475

164

164

Berhard Svand

Skudderup.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Snok skinn använde alltid
de gamle att lägga på såv.
Man skulle också mata snoka
na, så att de höllo sig vid gårdar,
ty det betydde tur.

Vigd vid en hane
 Gerhard Svärd

Skuddeup.

LUNDS UNIVERSITETS

Annarsa Vils i Trubstorp hade
 gått till en klok gubbe, som kallades
 Blingebomen och som bodde i Aggarup
 och fått Agnusa Sissela i Oradstorp
 vigd vid "Grevens" hall, som ligger
 på Kholmå ägor. — Då Sissela ej
 kunde bli gift förstod hon att någon
 vigf henne vid någon hane eller näst
 träd och hon förde till Blingebomen
 som visade henne vem som vigf henne
 och den hane hon blivit vigd vid.
 Hon bad honom då att han skulle fri
 henne, men Blingebomen svarade att det
 gick ej när hon blivit vigd vid en
 hane. Hade det varit en träd eller
 en buske då kunde det gått. Men nu
 var det omöjligt. — Sissela blev heller
 aldrig gift.

Gerhard Svärd

Skudderup

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Sigfrid i Sjöbäck hade ofta
setit Bäckarvästen. Han hade till
vid kvarnen som låg vid Sjöbäcken.
Allt vid sjön brukade han också
visa sig. Han var vit till färgen
och såg ut som en vanlig häst.
När sin lamm var föda brukade
Bäckarvästen ibland flytta ut
från den kätte man lagt det i
till en annan.

Gerhard Svärd

Skuddeby

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

I Bladhult hade en kvinna
setit ett vättebrönnstyg som kom
över gjärdsplanen och försvann
under stenföten. Nästana brukade
här också flytta småbarn ned
vid den sovande moderns fötter.

475
De döda fira julotta

Gerhard Sævi

168
Skuddreup.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

En käring, som skulle gå till julotta i Torups kyrka hade givit sig iväg så tidigt, att hon var femminne redan kl. 1 på natten. Utan att veta, att de döda firade julotta mellan 1 och 2, gick hon in i kyrkan och satte sig. Men när fick hon se att det var de döda som sättes där, och därför sökte hon komma ut igen. Men de döda ville riva ihjäl henne och hade gjort det också, om ej hennes gudmor varit bland de döda. Hon sade till henne, att om hon lade sin kappa i vägen kunnat, när hon gick, så skulle hon få komma levande ut. Detta gjorde hon, men när hon sedan på dagen skulle hämta den var den försvunnen.

Gerhard Svärd

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV Skruddeup.

I Visbaltöfta kyrka firade
de döda julösa mellan 2-3 på
juldagsmorgonen. En gammal som
gick till skolan hade gått in i kyrkan
under deras gudstjänst, men när hon
sick så alla de döda sitta där, blev
hon rädd och ville gå ut. Men de
döda ville ej släppa henne levande och
hade rivit ifrån henne om ej hennes döda
gudmor hade stått emellan. Denne sade
till henne att om hon lämnade sin skola
så skulle hon slippa ut. På morgonen
var skolan borta, men på alla gravar-
na låg en liten bit av den. De döda
hade rivit itu den och delat den
emellan sig.

Gården Svärd

Skuddeup.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

När de stannade när blod och
andra blödningar för i världen
brukade de alltid läsa Blossé-
man som löst. Jag stannar blodet
i detta så på dig N. N. så som
Jag stannade vätnet i Jordans
flod, när Israels barn gick där
genom. O Fadern, Sonen och den
helige Andes namn. Amen.

Erhard Svärd

Skuddrup.

LUNDS UNIVERSITETS
 FOLKMINNESARKIV

När Engdahl och gamle Svärd
 skulle köra till Forestad och vore
 komma mitt emellan Vår luttan och
 Råven och de hästarna knappt
 dra vagnen. De stego då av och
 Engdahl sade: "nu åga vi på
 gubben, det kan du va säker på".
 Så gick han bort och tog av hand-
 stölen på ena hästen och såg bak-
 vänt genom den och då såg han en
 tron sitta på långvägen. Det för-
 svann emellertid genast, när Engdahl
 fick syn på det.

För att få se sin tillkommande 172

172

Gerhard Svand

475

Skudderup

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Valborgsmässoafton skulle man
äta en lucas (stekt över glöder) salt sill
och sedan ej dricka innan man hade
sig, så skulle ens tillkommande komma
till en med vänen om natten, d. v. s.
man såg honom eller henne komma
i drömmen.

Garhard Lviid

475

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Skuddeup.

Om någon hade lyfte eller
tandvärk, så skulle han gå tigan-
de, sedan solen gått ner, till en
bäck över ricken lik buriits och
med munnen taga en sten i bäcken.
Men han fick ej röra vid den med
händerna, ty då hjälpte det ej.

För att ej få otur, om man glömt något. 174

Gerhard Löfd

475

Skuddevarp

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Om man hade glömt något, när
man går från hemmet, skulle man
ej vända tillbaka och hämta det ty
då fick man stor otur på vägen om
otur annars också.

Annandag jul.

175

Berhard Svärd 475 Graddump

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Annandagen brukade de
kappas om att gåtla ut
varandra.

Lockar (spindlar med långa ben)

Schmid Svärd

475 Rudderup

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Lockar skulle man vara särskilt
rädd om, ty den som de trindes
hos, kan kom att stå sig särskilt
lång.

Slag man ihjäl en Locke så blev
det regn i 3 månader.

Älskshönan 475 177
(roo skalbagge med svarte prickar på vingarna)

Sehand Svand

Skudderups

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Barnen bruka alltid när de
finn en älskshöna, säga den sin
finger och säga till den: fly, fly
Älskshöna, i morgon blir du socker
och grannväder. Flyg hon ej sedan
man sagt detta en par gånger. Då
blir det regn.

Om en ko som var med kalv åt gräs i en hägn

Gerhard Sjöström

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Skredders

Om en hägn stod rita i marken
var där växte gräs, som stak upp över
och inne i hägnen, så fick ej en ko, som
var med kalv äta av det gräset, för
då blev där en häretuda för kalven,
så att hon ej kunde kalva.

häretuda = härvatuta, en hinna, som
låg omkring kalven, så att man ej
kunde draga fram den.

Fri är ju många kvickalar. 475 179

Gerhard Svärd

Skedderyp.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Om de villo ha många kvickalar
så skulle hustrun ju stått i läppa hjälles-
dörren, när det sista lasset fri är var
inköpt. Men ville de ha kvickalar eller
brandjuur så skulle mannen stänga dörren.

Richard Svärd

Skudderyn

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

När de ladda till hus och hvar
hade bestämt hon, så skulle den som
levde hon, toga av beädrat eller
mässan och slå hon på sidan 3 gånger,
så blev hon i kalv.

Erikus Svärd

Skudderup

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

När man slaktat en gris så
skulle man ta de avskurna lassa-
na och slå dem mot deras led-
sälls gånger, så skulle de andra
djuren aldrig bli dåliga i leuen.

Grisfoten

Gersand Svärd

Skudderup

Grisfoten, d. v. s. den delen som
 rinner nedanför knäet eller kassen.
 Ende de gamle att den bestod av 24
 ben och tre var ben vankades en
 sup. (Dessa ~~helt~~ berättas som brukats i min
 släkt sedan 1600-talet) - Min mor
 gånge alltid en viss ben av grisfoten
 (skenbenet). Hon berättade ofta att
 benet sade: Bevarar du mig för
 brann (brand) och tann (tand), så bevarar
 jag dig för ill (eld) och brann (brand).
 Benen lades ut i block fördräts
 nederst i vägg klokan. Dessa bruka-
 des allmänt.

Gerhard Svärd

Skuddrup

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Folk som voro ute och jäddas
kunde lätt få villappaskad. Det
var här som vi ville läkas. För att
en sjukantän så skulle läkas måste
man lära en bössa som någon
skjuter sig med och skjuta över
såret. Då kunde man bli bota igen.

Gerhard Sväns Skudderup.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

När drängarna trötade bruka-
de de kalla på pigorna och
fråga dem om de ville se Lo-
kånen. Vore de då nyfikna och
ville se den klämde de dem
om livet med pöjlen. Deica
var alltså på se Lokånen.

Erik H. Sk.

Sommar 1927
Laeth Olson

Bernard Svind

Skuddrup

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Säakahan, var en smärre
bröd som togs av julekaket och
lades upp i rubum ben (råp-
kägen) på loftet. Där fick den
ligga till man första gången
skulle baka ut hästarna och
okarna för väre arbete. De fingo
däru säahan för att de skulle
få mäs i benen.

Richard Strand

Skaddesyn

Man skulle knyta en knut
på en syttio öre var värtor och
sedan gå ¹ och ² på den denna (tjogande)
i en brunn.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Man kunde också göra en
grästia och ~~med~~ ^{med} denna göra en
knut öre värtor. Sedan skulle man
gräva ner grästvädet på moken.
(gödselstacken)

Tredje Tondagen i Tor.

475

Seihard Svends

Skuddrup

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Tredje Tondagen i Tor skulle
 man lägga sig vid dagslys, ty
 annars gick man släliga ögon
 hela året och blev aldrig
 färdig att lägga sig om kvällen.
 - Denna sad höll de gamla
 och höllt strängt på och det
 hände aldrig att något barn
 ej lydde denna föreskrift.

Nils Sandberg

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

N. Rönne

På bägge sidor om vägen, som
går från N. Rönne till Hjällaröd, strax
innan man når fram till Jens Augas
lycka ligger en stor mosse, som kallas
Trollemosse och vid denna en hall
som heter Trollehall. Trollehall är
en rätt stor stenhall i vilken finnes
en grötta där från i världsen väteas
bot. Denna grötta kallas väteas och
är så stor att man näst och jämt kan
krypa in där. Där syns ofta ännu män-
nen efter vätearnas eldsväder. Vätearna
voro små folk, som aldrig gjorde någon
något förmår.

Stål på bröstet på den döde.

475

Josef Wennerholm

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Halma

Man skulle lägga en sal eller
något annat av stål på bröstet
på den döde ~~och~~ det skulle följa
med i graven.

Tretton afton

475

190

Josef Wennerholm

Holma

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Tretton afton skulle bordet stå
dukat hela natten så nästan
kunde äta. Ty stod inte bordet dukat
den natten så skulle det gå olyck
ligt under året.

Josef Wennerholm

Holma

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Min mormor berättade att
hennes föräldrar brukade säga, att
om man hörde krigsfålen (fågeln)
skrika om nätterna så blev det
krig.

Vad krigsfågeln var för en fågel
hörde jag aldrig, inte heller hörde
den sig ut.

Skåne

Frösta

Krisse

17/27

Opps. Harald Olsson

Ber. 10. 10. 10

Josef Wennertsohn

Holma

Kan man komma under en tiot
där göken sitter och galler så skall
man önska sig tre ting, så bli de
in.

Om man frågar efter göken
(kärmer honom) så blir han
tung.

Josef Wannerholm

Holma

När man lade sig och sätte
sina läfflor, så skulle man sätta
dem med spetsarna ut för så
kunde inte maran rida en. Ty
hon skulle alltid först i skorna.

Josef Wennersholm

Holina.

Jag har gjort över hundra kistor i min dag. De gjordes vanligen av fur eller gran.

De kistor som gjordes åt folk i allmänhet voro välgjorda och med svarvade föteln och ej över 3 alnar långa. De som voro över denna längd kallades "brädeskännare", emedan de strämdes ut bräderna som vanligen voro 6 alnar och då räckte till två kistor. - Kistorna voro svartmålade - en blandning av kienrök och linolja. I vissa blandade man finmalen kolstycke, så att kistan skulle glänsa. Priset på dessa kistor var 18 kr. - Var det en fattigkyrkja som skulle ha kistan var det ej så många. Kistan fick då ej kostas mer än 6 kr. Inga svarvade ben gjordes då utan man hade träkloss.

ser med inskärningar. - Men till
kistan lämnades naturligen de
annorlunda men i bland fick jag
när gå och taga mat. - Det har
känt ut personer i sin livstid
berättat kista om mig, som skulle
stå färdig. Per Olsson i Credworp
har jag gjort en åt och den blev
en bräddskämmare för han var
över 3 aln or lång. Han lever ännu
den Per Olsson, men han är lite konstig.
Han tror att jag har svårt konstboken
och vill att jag skall hjälpa honom
att gräva upp en skatt.

jul dagsmorgon. 475

195

Josef Wennerholm

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Holma

jul dagsmorgon skulle man se
om det fanns spår i askan i köks-
spisen. Ty fanns där spår och någon
i huset hade skor som passade
till dessa spår så skulle han dö
inom årets lopp.

Stål med i gravan.

Josef Wernersholm

Holma

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Man skulle alltid lägga en
sak eller något annat av stål
på den dödes bröst och detta
skulle följa med i gravan.

Josef Wemmelholm

Holma

Om man ville se sin till-
kommande, skulle man nyårs-
afton gå till 3 huvudkyrkor
och titta i nykterhetslot, så fick
man i den tredje kyrkan se den
som man skulle gifta sig med.
Men man måste gå tiggande och
fick ej se sig tillbaka.

Människoben på blekoma mot Gudar

Josef Wennerholm

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Holma

När folk blekte väväckor-
na, så brukade de lägga männi-
skoben på dem, ty då hade inga
Gudar makt att ta dem.

Franta k.d.
Holma

Nyårsafton

475

199

1927.

Josif Wennerholm

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Holma.

Nyårsafton skulle man gå
tidigt till sängs, så att man kunde
stå upp innan klockan var 12.
Så skulle man skynda sig ner i
vången och stå tyst och stilla
så fick man höra hur det blev
under året. Blev det många bröl-
lor ~~ta~~, så spelade det och sjöng,
så underbart, men blev det många
begravningar, så knabbade det
precis, som när man spikar ihop
likbistor.

På Anders från Holma ville se sin till-
kommande.

Josef Wennerholm

Holma.

Nyårsafton en gång, för många
år sedan, begav sig Anders från
Holma iväg för att gå till 3 tunn-
kyrkor och få se sin tillkommande.
Men han hade inte hunnit långt
förrän han mötte ett par råttor,
som kommo dragande med ett
trälars. Det såg lustigt ut och Anders
skulle just vända sig om och se efter
dem, då han kom att tänka på, att
han ej fick se sig om. Och han fort-
sätte med praska steg. När han hunnit
ett stycke längre bort, stod där en
tröna vid sidan om vägen, som hade
trillat sig (snävt in benen, så att hon ej
kunde gå. Hon ropade då till honom:
om: Jag nucker (när) dig väl, jag

mucker dig väl! - Men då blev
Anders arg och stack tillbaka:
Skit mucker du! (Nej minsann, när
du mej ej) - Han följde nu och
gick till 3 kyrkor, men han
fick inte se sin tillkommande. Men
när han gick hem kom han att
tänka på att han glömt att han
skulle gå till, och då var det
ju inte underligt att han inte fick
se någonting.